

Latvijas Republika

TALSU NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90009113532

Kareivju iela 7, Talsi, Talsu nov., LV-3201, tālr. 63232110, e-pasts pasts@talsi.lv

Talsos

Paskaidrojuma raksts

Talsu novada pašvaldības domes 2025. gada ____.

saistošajiem noteikumiem Nr. ____

“Par aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti”

1. Mērķis un nepieciešamības pamatojumu, tostarp raksturojot iespējamās alternatīvas, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi

1.1. Saistošo noteikumu izdošanas mērķis – ko pašvaldība vēlas sasniegt ar saistošajiem noteikumiem, kādi būs ieguvumi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 3. panta trešā daļā noteikts, ka kārtību, kādā saņemami pašvaldību sniegtie sociālie pakalpojumi, nosaka pašvaldību saistošajos noteikumos. Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumu Nr. 316 “Noteikumi par asistenta, pavadoņa un aprūpes mājās pakalpojumu personām ar invaliditāti” 44. punkts, nosaka, bērnam ar invaliditāti, kuram komisija izsniegusi atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību, un personai līdz 24 gadu vecumam, kurai pēc pilngadības sasniegšanas turpinās īpašas kopšanas nepieciešamība, aprūpes mājās pakalpojuma maksimālais apjoms ir 80 stundas mēnesī. Pašvaldība var noteikt lielāku pakalpojuma apjomu, nepārsniedzot 160 stundas mēnesī. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem, lai Talsu novada administratīvajā teritorijā nodrošinātu vienotu un saprotamu pieeju aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti ir nepieciešams izstrādāt saistošos noteikumus, kuros ir noteikta aprūpes mājās pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti piešķiršanas, atteikšanas, izbeigšanas un pārtraukšanas nosacījumus un kārtību, kritērijus aprūpes mājās pakalpojuma nepieciešamības novērtēšanai un prasības aprūpes mājās pakalpojuma sniedzējam.

1.2. Problēmas raksturojums, kuras risināšanai nepieciešami saistošie noteikumi

Talsu novada iedzīvotājiem nav pieejama pārskatāma un saprotama informācija, par aprūpes mājās pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti piešķiršanas un saņemšanas kārtību. Saistošie noteikumi regulē aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti pieprasīšanas, vērtēšanas un piešķiršanas/atteikuma nosacījumus. Esošajā situācijā aprūpes mājās pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti pieprasīšana var radīt neizpratni likumiskajiem pārstāvjiem par piešķiramo stundu apjomu aprūpes mājās pakalpojumam, no šī izriet nepieciešamība pēc skaidri definēta regulējuma par piešķiramo stundu apjomu aprūpes mājās pakalpojumam.

1.3. Pastāvošais tiesiskais regulējums, tā būtības skaidrojums un pastāvošā tiesiskā regulējuma nepilnību raksturojums

Ar 2024. gada 4. decembri Talsu novada domes 2021. gada 29. jūlijā izdotie saistošie noteikumi Nr. 2 “Par aprūpes pakalpojumu bērniem ar invaliditāti” ir zaudējuši spēku, jo Invaliditātes likumā ir veikti grozījumi, svītrotā 12. panta 6.² daļa, kas bija izdošanas pamatojums Talsu novada domes 2021. gada 29. jūlijā izdotie saistošie noteikumi Nr. 2 “Par aprūpes pakalpojumu bērniem ar invaliditāti”. Aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti nosaka Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumi Nr. 316 “Noteikumi par asistenta, pavadona un aprūpes mājās pakalpojumu personām ar invaliditāti”. Tiesiskais regulējums ir vispārīgs un nenosaka ne vērtēšanu, lai konkretizētu noteiktu stundu skaitu atbilstoši aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēja individuālajām vajadzībām, nav noteikta samaksa par aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanas stundu. Papildus norādāms, ka nav atrunāta aprūpes mājās pakalpojuma pieprasīšanas un piešķiršanas kārtība, ko saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 3. panta trešo daļu var regulēt ar pašvaldību saistošajiem noteikumiem.

1.4. Ja norādītās problēmas risināšanai nav tiesiskā regulējuma, tad skaidro, kādas sekas rada tiesiskā regulējuma neesamība

Tiesiskā regulējuma neesamības gadījumā aprūpes mājās pakalpojuma pieprasīšanas, novērtēšanas, piešķiršanas, atteikuma rada risku, ka aprūpes mājās pakalpojums nav nodrošināts atbilstoši pakalpojuma saņēmēja individuālajām vajadzībām, ka arī pakalpojums nav piešķirts mērķtiecīgi. Samazina iespēju, ka piešķirtais aprūpes mājās pakalpojumu stundu skaits tiek piešķirts bezmērķīgi.

1.5. Ja paredzēta administratīvā atbildība par saistošo noteikumu pārkāpšanu, pamato tās noteikšanas nepieciešamību un tvērumu, iekļaujot vismaz šādu kritēriju izvērtējumu:

1.5.1. Nodarījuma (problēmsituācijas), par kuru paredz administratīvo atbildību, aktualitāte

Nav attiecināms.

1.5.2. Nodarījuma attiecināmība uz publiski tiesiskajām attiecībām

Nav attiecināms.

1.5.3. Nodarījuma bīstamība un sabiedriskais kaitīgums, sekas – pamatots sabiedrības interešu aizskārums

Nav attiecināms.

1.5.4. Administratīvā akta prioritātes principa ievērošanas iespējas;

Nav attiecināms.

1.5.5. Paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva elementi – darbība vai bezdarbība, par kuru paredzēta administratīvā atbildība;

Nav attiecināms.

1.5.6. Korespondējošās tiesību normas – saistošo noteikumu vienības, par kurās esošā regulējuma neīstenošanu ir noteikta administratīvā atbildība;

Nav attiecināms.

1.5.7. Vai un ar kādiem administratīvā pārkāpuma procesā esošajiem līdzekļiem būs iespējams problēmsituācijas konstatēt un izmeklēt, kā arī pierādīt personas vainu nodarījumā

Nav attiecināms.

1.5.8. Soda veida un apmēra izvēles pamatojums

Nav attiecināms.

1.5.9. Administratīvā soda efektivitāte nodarījumu skaita samazināšanā, seku novēršanā, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā sabiedrības interesēs;

Nav attiecināms.

1.5.10. Soda piemērotāja – kompetentās iestādes, kura piemēros sodus, – izvēles apsvērumi

Nav attiecināms.

1.5.11. Saistošo noteikumu izvērtējums citu normatīvo aktu, kas nosaka administratīvo vai kriminālatbildību attiecīgajā jomā, kontekstā

Nav attiecināms.

1.6. Iespējamo alternatīvu, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi, raksturojums, to ieviešanas trūkumi un priekšrocības

Tiesiskā regulējuma neesamība var radīt ierobežojumus aprūpes mājās pakalpojuma pieprasīšanas, piešķiršanas un saņemšanas procesos. Spēkā esošais normatīvo aktu regulējums nenosaka skaidrus kritērijus kā piemēram piešķiramo stundu apjomam aprūpes mājās pakalpojumam. Tiesisko regulējumu aprūpes mājās pakalpojumam bērniem un jauniešiem ar invaliditāti tiek nodrošināts, ka pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotājiem ir pieejams normatīvais regulējums, kas skaidri definē pakalpojuma pieprasīšanas, novērtēšanas, piešķiršanas, atteikuma nosacījumus.

2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus

2.1. Saistošo noteikumu īstenošanas fiskālās ietekmes prognoze uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus:

2.1.1. Samazina vai palielina ieņēmumu daļu

Nav attiecināms.

2.1.2. Samazina vai palielina izdevumu daļu

Aprūpes pakalpojums bērniem ar invaliditāti tiek nodrošināts no 2018. gada sākotnēji nodrošināts projekta finansējuma ietvaros. Ar 2024. gadu aprūpes mājās pakalpojums bērniem ar invaliditāti tiek nodrošināts no pašvaldības budžeta līdzekļiem. Pakalpojuma saņēmēju skaits ir 24 bērni ar invaliditāti un viens jauniešis ar invaliditāti. Vidējais stundu skaits iepriekšējo gadu periodā bija 60 stundas vienam pakalpojuma saņēmējam. Ņemot vērā iepriekšējo gadu piešķirto pakalpojuma apjomu (aprūpes stundas) un pakalpojuma saņēmēju skaitu, tiek prognozēts, ka gada ietvaros tiek nodrošinātas 18243 aprūpes pakalpojuma stundas un izmaksas par vienu aprūpes stundu ir **5,24 EUR**. Plānotās izmaksas aprūpes pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti 95 593,32 EUR apmērā (2025. gads). Pēc pieejamiem datiem pašvaldībā pakalpojuma saņēmēju skaitam ir tendence pieaugt. Nodrošinot 2018. gadā aprūpes mājās pakalpojumu bērniem ar invaliditāti tā saņēmēju skaits bija seši tad 2024. gada beigās pakalpojuma saņēmēju skaits ir 23.

2.1.3. Ietekme uz citām pozīcijām budžeta ieņēmumu vai izdevumu daļā (piemēram, vai, lai īstenotu saistošos noteikumus, jāsamazina finansējums citām pozīcijām)

Nav plānots samazināt finansējumu citām pozīcijām, lai nodrošinātu aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti Talsu novada administratīvajā teritorijā.

2.2. Informācija par nepieciešamajiem resursiem sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu, esošo institūciju kompetences paplašināšanu, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi (saistībā ar 5., 6. sadaļu)

Saistošie noteikumi neparedz jaunas institūcijas vai darba vietas izveidošanu, institūcijas kompetences paplašināšanu.

3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci (aktuālā situāciju, prognozes tirgū un atbilstība brīvai un godīgai konkurencei)

3.1. Sociālā ietekme – ietekme uz cilvēku dzīvesveidu, kultūru, labsajūtu, sabiedrību kopumā, kā arī ietekme uz konkrētām sabiedrības grupām, tai skaitā sociālās atstumtības riskam pakļautajām sabiedrības grupām, personu ar invaliditāti vienlīdzīgām iespējām un tiesībām, uz dzimumu līdztiesību

Veicinās sociālās atstumtības riskam pakļautās sabiedrības grupas (vecāki, kuri ikdienā rūpējas par bērniem un jauniešiem, kuriem nepieciešama īpaša kopšana) iekļaušanos sabiedrībā, dodot iespēju apgūt izglītības programmu vai atsākot darba attiecības, kā arī būs iespēja pavadīt brīvo laiku. Kopumā veicina noteikta mērķgrupu sociālo aktivitāšu paaugstināšanos, kas uzlabo novada administratīvajā teritorijā dzīvojošo pakalpojuma saņēmēju un to likumisko pārstāvju labbūtību. Pieejamība pēc aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti nodrošina vienlīdzīgas iespējas un tiesības, saskaņā ar viņu individuālajām vajadzībām.

3.2. Ietekme uz vidi – ar saistošo noteikumu īstenošanu izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, zemes dzīles, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, kultūras un dabas

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

mantojumu, iespējamā pakļautība avāriju vai katastrofu riskiem un visu minēto jomu mijiedarbība

3.3. Ietekme uz iedzīvotāju veselību, iekļaujot informāciju par to, vai saistošie noteikumi:

3.3.1. Ietekmēs (piemēram, uzlabos, atjaunos, pasliktinās) vai neietekmēs cilvēku veselību

Pieejamība pēc aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti veicina tā likumisko pārstāvju un pakalpojuma saņēmēju emocionālās veselības uzturēšanu, kas saistītas ar sociālo aktivitāšu pieejamību, kā piem. likumiskais pārstāvis var apmeklēt kultūras pasākumus, vai uzsākt darba attiecības, vai pārkvalificēties – apgūt darba prasmes, kas nepieciešamas, lai uzsāktu darba attiecības.

3.3.2. Nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas veselības jomā

Neietekmē.

3.3.3. Radīs jaunas tiesības vai uzliks jaunus pienākumus veselības jomā

Neietekmē.

3.4. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, norādot:

3.4.1. Vai ar saistošajiem noteikumiem tiks veicinātas uzņēmējdarbības aktivitātes, jaunu uzņēmumu veidošanās un esošo uzņēmumu attīstība un izaugsme, kā arī paaugstināta to konkurētspēja

Neietekmē.

3.4.2. Kuri uzņēmēji ir saistošo noteikumu tiesiskā regulējuma mērķgrupa un vai tiesiskais regulējums radīs mērķgrupai jaunas tiesības, uzliks jaunus pienākumus vai nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas, veicinās tiesību realizēšanu, uzlabos pakalpojumu pieejamību u.c.

Neietekmē.

3.5. Ietekme uz konkurenci – iekļauj aktuālās situācijas aprakstu, situāciju un prognozes tirgū (attiecībā uz saistīto pakalpojumu vai preču pieejamību), paredzēto pasākumu atbilstības izvērtējumu brīvai un godīgai konkurencei

Neietekmē.

4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām gan attiecībā uz saimnieciskās darbības veicējiem, gan fiziskajām personām un nevalstiskā sektora organizācijām, gan budžeta finansētām institūcijām

4.1. Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā

Talsu novada pašvaldības iestāde “Sociālais dienests”.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

4.2. Galvenie procedūras posmi un privātpersonām veicamās darbības, ko paredz saistošo noteikumu projekts, tai skaitā akcentē, kā piedāvātais regulējums maina līdzšinējo kārtību;

Likumiskajam pārstāvim pieprasot aprūpes mājās pakalpojumu bērnam/jaunietim ar invaliditāti ir jāiesniedz iesniegums Talsu novada pašvaldības iestādei "Sociālais dienests", iesniegumu par pakalpojuma pieprasīšanu (iesnieguma veidlapa pievienota saistošo noteikumu projektā). Iesnieguma iesniegšanas kārtība noteikta saistošajos noteikumos. Tiek paredzēts, ka iesnieguma iesniegšanai ir iespējas, lai pēc iespējas piemērotu individuālajām vajadzībām un iespējām.

4.3. Paredzētās administratīvo procedūru izmaksas:

4.3.1. Saimnieciskās darbības veicējiem

Neietekmē

4.3.2. Fiziskajām personām

Neietekmē

4.3.3. Nevalstiskā sektora organizācijām

Neietekmē

4.3.4. Budžeta finansētām institūcijām

Neietekmē

5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem

5.1. Pašvaldību funkcijas, kuru izpildei tiek izstrādāti šie saistošie noteikumi

Saistošo noteikumu esamība nodrošina aprūpes mājās pakalpojuma pieejamību mērķgrupas pārstāvjiem, kas nodrošina to vienlīdzīgas iespējas uz sociālo pakalpojumu pieejamību, atbilstoši viņu individuālajām vajadzībām. Sociālo pakalpojumu pieejamība veicina novada administratīvas teritorijas sociālās vides uzlabošanos.

5.2. Pašvaldības cilvēkresursi, kas tiks iesaistīti saistošo noteikumu īstenošanā (tostarp, vai tiks uzlikti jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem, veidotas jaunas darba vietas u.tml.).

Jaunas darba vietas netiek veidotas, Talsu novada pašvaldības iestādē "Sociālais dienests" sociālais darbinieks, turpinās nodrošināt aprūpes mājās pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti izvērtēšanu un piešķiršanas/atteikšanas procesus.

6. Izpildes nodrošināšana

6.1. Saistošo noteikumu izpildē iesaistītās institūcijas, tai skaitā, vai paredzēta jaunu institūciju izveide, esošo likvidācija vai reorganizācija

Saistošo noteikumu izpildē Talsu novada pašvaldības iestādē "Sociālais dienests", kas veiks funkcijas, kas saistītas ar aprūpes mājās pakalpojuma novērtēšanu, piešķiršanu un atteikšanu, Juridiskās, iepirkumu un kapitālsabiedrību uzraudzības departaments, atbalsts lēmuma sagatavošanā un līgumu saskaņošana, Talsu novada pašvaldības Centrālās pārvaldes Finanšu un grāmatvedības departaments veiks nepieciešamās darbības, kas attiecināms veiktu aprēķinu saistībā ar aprūpes mājās pakalpojumu. Nav nepieciešama jaunu institūciju izveide, vai esošo likvidācija vai reorganizācija.

6.2. Izpildes nodrošināšanai nepieciešamie resursi un to pamatotība (nedublējot 2.sadaļā norādīto)

Skatīt 2.sadaļu

7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana

7.1. Vai saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai

Saistošie noteikumi nodrošinās vienotu un saprotamu pieeju aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti. Noteikta aprūpes mājās pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti piešķiršanas, atteikšanas, izbeigšanas un pārtraukšanas nosacījumus un kārtību, kritērijus aprūpes mājās pakalpojuma nepieciešamības novērtēšanai un prasības aprūpes mājās pakalpojuma sniedzējam.

7.2. Samērīguma tests

7.2.1. Vai pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai

Jā.

7.2.2. Vai nav saudzējošāku līdzekļu leģitīmā mērķa sasniegšanai

Nē.

7.2.3. Vai pašvaldības rīcība ir atbilstoša

Jā.

8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām, tostarp norādot Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā minēto informāciju

8.1. Sabiedrības pārstāvji (tostarp biedrības, nodibinājumi, apvienības u.tml.), ar kuriem notikušas konsultācijas saistošo noteikumu izstrādes procesā

8.2. Izmantotais sabiedrības līdzdalības veids (lai atspoguļotu, kā pašvaldības ir centusies sasniegt mērķgrupu, kā arī noskaidrot pēc iespējas plašākas sabiedrības viedokli)

.....

8.3. Sabiedrības pārstāvju izteiktie priekšlikumi un iebildumi, norādot, kuri no tiem ņemti vērā

.....

8.4. Par saistošo noteikumu projektu saņemtie viedokļi pēc saistošo noteikumu projekta publicēšanas sabiedrības viedokļa noskaidrošanai, to apkopojums un izvērtējums (iesniedzēji, vērā ņemtie viedokļi, vērā neņemtie viedokļi, pamatojums)

8.5. No institūcijām saņemtie viedokļi un atzinumi, to apkopojums un izvērtējums (vērā ņemtie viedokļi, vērā neņemtie viedokļi, pamatojums) – gan tādi, kas saņemti, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteiktu pienākumu, gan lūgti pēc pašvaldības iniciatīvas, gan sniegti pēc institūcijas iniciatīvas

8.6. Informācija par cita veida saziņu un konsultācijām, ja tādas bijušas

Domes priekšsēdētājs

A. Āboliņš